

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 99 din 22.02.2023

Dosar nr.: 593/2021

Petiția nr.: 5382/19.07.2021

Petentă:

Reclamate: Air Bucharest Transport Aerian S.R.L., Kusadasi S.R.L., Aeroportul Internațional Sibiu, S.C. MENZIES AVIATION ROMANIA S.A.

Obiect: petenta este persoană cu handicap locomotor și reclamă faptul că a fost suprataxată pe aeroport pentru servicii adiționale de urcare-coborâre din avion

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

1.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

2. Air Bucharest Transport Aerian S.R.L., loc. București, b-dul Iancu de Hunedoara nr. 36, et 1, Biroul nr. 7, sector 1
3. Kusadasi S.R.L. (Agenția de Turism Kusadasi), loc. București, b-dul Iancu de Hunedoara nr. 36, et 1, sector 1
4. Aeroportul Internațional Sibiu, loc. Sibiu, șos. Alba Iulia nr. 73, jud. Sibiu
5. S.C. MENZIES AVIATION ROMANIA S.A., loc. Otopeni, Calea Bucureștilor nr. 224E, jud. Ilfov, în incinta Aeroportului Henri Coandă București Otopeni.

II. Citarea părților

6. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

7. Petenta și primele două părți reclamate au fost citate cu respectarea măsurilor impuse de starea de alertă, prin comunicarea unor adrese, (filele 7-9 din dosar), în care se preciza posibilitatea părților de a-și exprima acordul în sensul trimiterii punctelor de

vedere în scris, iar părților reclamate le-a fost comunicat un exemplar al petiției în vederea posibilității formulării apărărilor.

8. Punctele de vedere depuse de primele două părți reclamate au fost comunicate petentei în vederea depunerii de concluzii scrise (fila 46 din dosar). Petenta nu a depus la dosar concluzii scrise.

9. În cauză au fost introduse cea de-a treia și cea de-a patra parte reclamată și părțile au fost citate pentru termenul din 29.09.2022. La termen petenta și cea de-a treia și a patra parte reclamată au fost abesente, iar prima și a doua parte reclamată au fost reprezentate prin avocat cu delegație la dosar. Avocatul celor două părți reclamate a precizat că taxa a fost percepută de cea de-a patra parte reclamată, iar prima parte reclamată a suportat jumătate din costuri. Avocatul a mai menționat că ar fi trebuit fi instituită o taxă de solidaritate, dar cea de-a treia parte reclamată nu a preceput-o. Cea de-a patra parte reclamată a fost forțată să perceapă taxe.

10. Cea de-a treia și cea de-a patra parte reclamată au depus puncte de vedere la dosar. Cele două puncte de vedere au fost comunicate petentei prin adresa nr. 7464/19.10.2022 (fila 67 din dosar) în vederea depunerii de concluzii scrise. Petenta nu a depus concluzii scrise la dosar.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerile petentei

11. Prin petiția nr. 5382/19.07.2021 petenta precizează următoarele aspecte relevante:

- consideră că cele două părți reclamate au săvârșit o faptă de discriminare în data de 16.07.2021 și solicită amendarea acestora și obligarea de a publica, în mass-media, un rezumat al hotărârii de constatare a faptei de discriminare;
- în fapt, la momentul achiziționării unui pachet de servicii turistice prin intermediul Tramp Travel International SRL, care revinde serviciile Agenției Kusadasi, pachet ce cuprinde cazare 7 nopți, în perioada 21.07.2021 – 28.07.2021, la hotel Albatros Citadel Sahl Hasheesh din Hurghada, Egipt, precum și transport asigurat de compania aeriană Air Bucharest, petentei i s-a comunicat faptul că trebuie să plătească servicii adiționale de urcare și coborâre cu ambulift (platforma cu care sunt urcați pasagerii în scaun cu roțile în avion) pe aeroporturile din Hurgada și Sibiu, servicii în valoare de 50 euro (pentru Sibiu) și 45 USD /38 euro (pentru Hurghada);
- motivul care stă la baza acestei suprataxări este faptul că petenta prezintă o dizabilitate de ordin motric (având diagnosticul de paraplegie spastică completă), care o împiedică pe petentă să se deplaseze singură și o face dependentă de un scaun cu roțile;
- petenta menționează că a mai făcut călătorii lungi cu avionul (în Thailanda, Dubai, Italia, Germania și Egipt), în aceeași stare, imobilizată în scaunul cu roțile, și a beneficiat de fiecare dată de aceleași servicii la urcarea și coborârea din avion, dar fără să i se perceapă vreo taxă suplimentară;
- în plus, în cursul unei conversații telefonice avute cu reprezentanți ai Aeroportului Internațional Sibiu, i s-a confirmat faptul că instituția nu percepe taxe suplimentare pentru îmbarcarea și debarcarea persoanelor cu handicap locomotor;
- petenta consideră că perceperea acestei taxe constituie discriminare pe criteriul de handicap și îi îngrădește dreptul la libera circulație și dreptul de a părăsi țara și de a se întoarce în țară, precum și dreptul de acces la toate locurile și serviciile destinate

folosinței publice.

Petenta depune la dosar înscrișuri (filele 3-6 din dosar) pentru dovedirea aspectelor semnalate în petiție.

Sușinerile părților reclamate

Sușinerile primei părți reclamate

12. Prin punctul de vedere depus la dosar prima parte reclamată arată următoarele:

- solicită respingerea petiției;
- compania aeriană denunță în mod ferm acuzațiile aduse de petentă;
- nu a făcut și nu va face niciodată discriminarea pasagerilor cu mobilitate redusă;
- în cei 11 ani de activitate a transportat sute de pasageri cu dizabilități în cele mai bune și sigure condiții și cu cea mai mare grijă, fără perceperea de taxe suplimentare pentru asistența oferită acestora. Cărucioarele și echipamentele acestora au fost transportate gratuit;
- conform art. 8 alin. 3 din Regulamentul (CE) nr. 1107/2006 al Parlamentului European, privind drepturile persoanelor cu handicap și ale persoanelor cu mobilitate redusă, pe durata călătoriei pe calea aerului, majoritatea aeroporturilor din România și din UE percep o taxă suplimentară (Taxa pentru pasageri cu mobilitate redusă - PMR) tuturor pasagerilor, indiferent de condițiile de mobilitate, pentru a acoperi costurile cu personalul și cu utilajele folosite la acordarea asistenței pasagerilor cu mobilitate redusă (PMR)

De ex., aeroporturile:

- București – Otopeni are taxa PMR de 0,32 euro/pasager
- Timișoara are taxa PMR de 0,20 euro/pasager
- Cluj – Napoca are taxa PMR de 0,20 euro/pasager
- Aeroportul Internațional Sibiu nu are în prezent această taxă PMR colectată de la toți pasagerii;
- autoritățile aeroportuare din Sibiu au eliminat din nomenclatorul de tarife această taxă în urma transferării serviciilor de rampă și asistență pasageri cu mobilitate redusă către agentul de handling (operațiuni la sol) Menzies;
- partea reclamată crede că, din acest motiv, angajații aeroportului Sibiu au informat pasagerii că aeroportul nu percepe taxe pentru asistența pasagerilor cu mobilitate redusă, probabil nefăcând referire și la faptul că acest serviciu se realizează de către Menzies și că nu știu politica de taxare a companiei de handling;
- partea reclamată consideră că Aeroportul Internațional Sibiu ar trebui să comunice dacă a transferat aceste servicii de rampă și asistență pasageri către compania de handling Menzies și dacă această companie percepe în prezent taxa suplimentară către toate companiile aeriene cu care are contract comercial încheiat pentru aceste servicii; iar compania Menzies ar trebui să ofere lămuriri cu privire la această taxă percepută și facturată mai departe către companiile aeriene deservite de aceasta;
- compania de handling Menzies, conform contractului, percepe de la compania aeriană Air Bucharest o taxă separată pentru fiecare persoană cu mobilitate redusă pentru serviciile de urcare și coborâre cu ambuliftul de 50 de Euro pe segment de zbor pe aeroportul Sibiu;
- aeroporturile din afara UE, în cazul de față Aeroportul din Hurgada, nu se supun prevederilor Regulamentul (CE) nr. 1107/2006 al Parlamentului European, privind

drepturile persoanelor cu handicap și ale persoanelor cu mobilitate redusă, pe durata călătoriei pe calea aerului, astfel că nu aplică politica de colectare a taxei PMR de la toți pasagerii îmbarcați și tratează fiecare caz separat prin taxarea acestui serviciu;

- taxele percepute de către furnizorii de servicii la aeroporturi sunt facturate ONE WAY (pentru un segment);

- în acest caz, totalul pentru un pasager transport dus – întors se calculează după cum urmează:

21.07.21 – Sibiu 50 Euro + Hurghada 45 Usd

28.07.21 – Hurghada 45 Usd + Sibiu 50 Euro, rezultând un total de 100 Euro + 90 Usd, aproximativ 882 Ron

- Air Bucharest nu a perceput tariful întreg de 882 Ron de la petentă, suportând jumătate din costurile impuse de furnizorii de servicii din propriul buget. Din păcate, din cauza situației financiare deficitare cauzate de pandemie, partea reclamată nu poate susține întregul tarif, dar a făcut întotdeauna tot posibilul pentru a ușura povara financiară impusă de către furnizorii de servicii de această natură;

- partea reclamată și-a respectat toate atribuțiile stabilite în art. 10 coroborat cu Anexa II din Regulamentul (CE) nr. 1107/2006 al Parlamentului European, privind drepturile persoanelor cu handicap și ale persoanelor cu mobilitate redusă fără perceperea vreunei taxe suplimentare, respectiv:

➤ transportul echipamentului de mobilitate pentru o persoană cu handicap sau cu mobilitate redusă, inclusiv cărucioare electrice cu roțile;

➤ comunicarea informației esențiale cu privire la zbor în formate accesibile;

➤ depunerea tuturor eforturilor posibile în vederea adaptării locului atribuit la bordul aeronavei la necesitățile persoanelor cu handicap sau cu mobilitate redusă ca urmare a solicitării acestui serviciu, sub rezerva cerințelor de siguranță și disponibilitate;

➤ asistență la deplasare spre grupurile sanitare, dacă este necesar;

➤ a depus toate eforturile de a atribui persoanei însoțitoare (dacă aceasta există) un loc lângă persoana cu handicap sau persoana cu mobilitate redusă;

- în enumerarea de mai sus nu este inclusă și asistența sau serviciile de urcare și coborâre cu ambuflift a persoanei cu handicap sau a persoanei cu mobilitate redusă care ar trebui asigurată de transportatorul aerian;

- în concluzie, taxele percepute petentei nu au fost impuse de cele două părți reclamate, ci au fost impuse și facturate de către alte societăți comerciale care furnizează serviciile la sol de pe Aeroportul din Sibiu – Menzies și de pe Aeroportul din Hurghada – International Aviation Business. Aceștia au efectuat serviciile adiționale de urcare și coborâre cu ambuflift (autoutilitara cu platformă cu care sunt urcați în avion pasagerii în scaun cu roțile) pe cele două aeroporturi și au facturat către Air Bucharest costurile pentru aceste servicii adiționale care, la rândul ei, a facturat către Kusadasi;

- prima parte reclamată arată că nu a condiționat și nici nu a refuzat transportul petentei din cauza dizabilităților sale, astfel că nu a încălcat prevederile art. 2 alin (1) din O.G. nr. 137/2000;

- totodată, a respectat prevederile art. 3 din Regulamentul (CE) nr. 1107/2006 al Parlamentului European, în sensul că a acceptat rezervarea pentru zbor și a îmbarcat persoana cu handicap care a deținut un bilet valid și o rezervare;

- prima parte reclamată nu a refuzat să emită biletul de avion pentru petentă pe motivul existenței unei dizabilități de ordin motric și nu a refuzat îmbarcarea și transportul

acesteia în afara țării și întoarcerea în țară, ceea ce înseamnă că nu a încălcat dreptul la libera circulație și nici dreptul de acces la serviciile destinate folosinței publice;

- în concluzie, societatea în cauză nu a făcut nicio deosebire, excludere, restricție sau preferință pe bază de handicap care să aibă ca scop restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale ale petentei.

Partea reclamată depune înscrisuri la dosar.

Sușinerile celei de-a doua părți reclamate

13. Cea de-a doua parte reclamată depune la dosar un punct de vedere cu conținut similar celui depus de prima parte reclamată. Arată că are 23 de ani de activitate și a încheiat contracte de comercializare a pachetelor de servicii turistice cu sute de turiști cu dizabilități fără a percepe taxe suplimentare pentru asistență suplimentară oferită acestora. Cea de-a doua parte reclamată intermediază orice cerință a persoanelor cu mobilitate redusă pentru transportatori (în speță prima parte reclamată) sau hoteluri. Cea de-a doua parte reclamată arată că nu este implicată direct în asinența pasagerilor cu mobilitate redusă pe aeroporturi sau în aeronave, ci doar a facturat taxele primite de la terți, neputând interveni în vreun fel în activitatea comercială a acestora.

14. În concluzie, societatea în cauză nu a făcut nicio deosebire, excludere, restricție sau preferință pe bază de handicap care să aibă ca scop restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale ale petentei.

Partea reclamată depune înscrisuri la dosar.

Sușinerile celei de-a treia părți reclamate

15. Prin adresa nr. 6768/28.09.2022 cea de-a treia parte reclamată își exprimă punctul de vedere prin care arată următoarele:

- colaborează cu prima parte reclamată în baza Contractului de prestări servicii aeroportuare nr. 60/23.12.2013 în cuprinsul căruia nu este stipulată nicio taxă pentru deservirea pasagerilor cu mobilitate redusă;

- partea reclamată realizează exclusiv transportul pasagerilor din zona publică la porțile de îmbarcare/poarta de debarcare până în zona publică, fără a se percepe o taxă pentru aceste servicii;

- transportul pasagerilor cu mobilitate redusă începând cu preluarea acestora de la porțile de îmbarcare, însoțirea la/de la aeronavă, îmbarcarea/debarcarea în/din aeronavă și introducerea în sălile de grupare/așteptare se efectuează de cea de-a patra parte reclamată, conform Contractului de cesiune 102/09.12.2019;

- clauzele contractuale și tarifele practicate de cea de-a patra parte reclamată sunt negociate direct cu operatorii fără ca cea de-a treia parte reclamată să fie parte a acestor convenții;

- solicită să se constate că aspectele sesizate de petentă nu au legătură cu serviciile prestate de cea de-a treia parte reclamată.

Sușinerile celei de-a patra părți reclamate

16. Prin adresa nr. 6804/29.09.2022 cea de-a patra parte reclamată își expune punctul de vedere și arată următoarele:

- invocă excepția lipsei calității procesuale pasive a sa și în subsidiar solicită să se constate că nu a săvârșit fapte de discriminare, respectiv că nu poate fi trasă la

răspundere pentru eventualele consecințe ale faptelor de natură discriminatorie săvârșite de alte persoane, cu consecința respingerii sesizării petentei cu privire la cea de-a patra parte reclamată ca neîntemeiată și nefondată;

- în fapt, petenta a achiziționat un pachet de servicii turistice care cuprindea cazarea pentru 7 nopți în Egipt și transportul asigurat de prima parte reclamată; ulterior achiziției serviciilor turistice petenta a fost înștiințată că ea trebuie să achite servicii adiționale de urcare și coborâre cu ambulift (platforma cu care sunt urcați pasagerii în scaun cu roțile în avion) pe aeroporturile din Hurghada și Sibiu, servicii în valoare de 50 Euro (pentru aeroportul din Sibiu) și 45 Usd/38 Euro (pentru aeroportul din Hurghada);

- ulterior acestui moment, petenta a luat legătura telefonică cu reprezentanții celei de-a treia părți reclamate unde i-a fost comunicat faptul că „*instituția (n.n. conducerea Aeroportului) nu percepe taxe suplimentare (n.n. de la persoanele cu handicap) pentru îmbarcarea și debarcarea persoanelor cu handicap locomotor*”;

- petenta a considerat astfel că perceperea acestei taxe de către compania de transport aerian persoanelor cu handicap constituie discriminare pe criterii de handicap și îi îngreuește dreptul la libera circulație și dreptul de a părăsi țara și de a se întoarce în țară, precum și dreptul de acces la toate locurile și serviciile destinate folosinței publice;

- petenta solicită aplicarea amenzii contravenționale față de primele două părți reclamate și obligarea acestora la publicarea în mass – media a rezumatului hotărârii;

- având în vedere că între petentă și cea de-a patra parte reclamată nu există și nici nu au existat raporturi contractuale, respectiv petenta nu a indicat existența unei fapte de natură discriminatorie în sarcina acesteia, partea reclamată apreciază că se impune admiterea excepției lipsei calității procesuale pasive a celei de-a patra parte reclamată;

- din întregul material probator de la dosar rezultă cu evidență că între petentă și cea de-a patra parte reclamată nu a existat la niciun moment dat un raport contractual, unica interacțiune pe care aceasta, prin personalul său, a avut-o cu petenta fiind reprezentată exclusiv de prestarea serviciilor de îmbarcare la bordul aeronavei cu ajutorul lifturilor, cărucioarelor cu roțile sau altui tip de asistență necesară, respectiv debarcarea de la bordul aeronavei cu ajutorul lifturilor, cărucioarelor cu roțile sau altui tip de asistență necesară;

- partea reclamată subliniază că în cadrul acestei interacțiuni indicate mai sus petenta nu a invocat la niciun moment existența unei fapte sau a unui comportament discriminatoriu din partea personalului părții reclamate, singura sa critică privind exclusiv impunerea achitării unei taxe pentru servicii adiționale de urcare și coborâre cu ambulift pe aeroporturile din Hurghada și Sibiu de către prima parte reclamată, perceperea taxei fiind apreciată de petentă drept constituind o discriminare pe criterii de handicap;

- partea reclamată apreciază că, în calitatea sa de companie de handling care în temeiul contractului încheiat cu prima parte reclamată prestează servicii de handling specifice (precum serviciile de tip îmbarcare/debarcare de la bordul aeronavelor a cărucioarelor cu roțile) și-a îndeplinit întocmai obligațiile contractuale și în plus a asigurat totodată și respectarea obligațiilor pozitive referitoare la acordarea asistenței și măsurilor necesare pentru a facilita persoanelor cu handicap și persoanelor cu mobilitate redusă îmbarcarea și debarcarea de la bordul aeronavelor cu ajutorul lifturilor;

- cea de-a patra parte reclamată apreciază că se impune admiterea excepției lipsei

calității procesuale pasive invocată de ea în raport de faptele discriminatorii indicate de petentă (perceperea unei taxe adiționale de către prima parte reclamată), aceste fapte fiind străine de cea de-a patra parte reclamată care este exclusiv un prestator de servicii care a respectat întocmai prevederile contractuale agreeate cu compania de transport aerian și cu organismul de conducere al aeroportului din Sibiu;

- utilizatorul aeroportuar este reprezentat de compania de transport aerian (prima parte reclamată) care este responsabilă de transportul aerian al pasagerilor între aeroporturi;
- organismul de conducere al aeroportului a încheiat cu cea de-a patra parte reclamată un contract de prestare a serviciilor de handling care cuprinde inclusiv serviciile de furnizare asistență specifică persoanelor cu handicap, serviciu care este remunerat/are asociat un cost de 50 Euro/prestare;
- organismul de conducere al aeroportului, pe bază nediscriminatorie, a decis perceperea unei taxe specifice de la utilizatorii aeroportuari (n.n. compania de transport aerian) în vederea finanțării acestei asistențe pe care a externalizat-o către un prestator de servicii, în speță către a patra parte reclamată;
- cea de-a patra parte reclamată a facturat contravaloarea serviciilor de furnizare asistență specifică persoanelor cu handicap către utilizatorul aeroportuar, în speță către compania de transport aerian; suma de 100 Euro facturată către prima parte reclamată nu a fost menită să fie refacturată către persoana cu handicap asistată de către personalul celei de-a patra părți reclamate pe aeroportul din Sibiu;
- cea de-a patra parte reclamată apreciază că nu se face vinovată de săvârșirea niciunei fapte de discriminare, dimpotrivă fiind cea care a asigurat prestarea serviciilor de asistență petentei, asigurând tocmai respectarea drepturilor persoanelor cu handicap și ale persoanelor cu mobilitate redusă pe durata călătoriei pe calea aerului, petenta neformulând vreo sesizare referitoare la asistența din partea personalului celei de-a patra părți reclamate;
- solicită, în principal, admiterea excepției lipsei calității procesuale pasive invocate și, în subsidiar, constatarea că nu a săvârșit fapte discriminatorii și nu poate fi trasă la răspundere pentru eventualele consecințe ale faptelor de natură discriminatorie săvârșite de alte persoane.

IV. Motivarea în fapt și drept

Legislație și principii

17. O.G. nr. 137/2000, la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*

18. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

19. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: „*exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile*”).

20. Prin nediferențiere judecătoria Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: „*art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară (Marckx împotriva Belgiei, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (Van der Musselle împotriva Belgiei, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit, 30 iulie 1998, §75).*”

21. În hotărârea dată în cazul **Thlimmenos împotriva Greciei** din 6 aprilie 2000, CEDO a arătat că în ciuda prevederilor legale grecești, unei persoane condamnate penal la o pedeapsă privativă de libertate cu executare (pentru refuzul înrolării în armată) nu i poate interzice să devină notar. Astfel CEDO a concluzionat că „*dreptul de a nu fi discriminat, garantat de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoage, fără a oferi justificări obiective și rezonabile, dar și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite, necomparabile*”.

22. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

23. Criteriile enumerate de **O.G. nr. 137/2000** sunt doar ilustrative, nu exhaustive, precizând „*sau oricare alt criteriu*”, însă aceste criterii, conform cazuisticii CEDO, trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (**Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei**, 7 decembrie 1976, §56). „*Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelorora care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele*” (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „*orice altă situație*” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §62).

24. Privind restrângerea drepturilor, Colegiul director se raportează la art. 10 din **O.G. nr. 137/2000**, care prevede: „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauza prin:*

[...]

g) *refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile oferite de companiile de transport în comun – prin avion, vapor, tren, metrou, autobuz, troleibuz, tramvai, taxi sau prin alte mijloace;*

[...]”

25. Art. 8 (Responsabilitatea pentru asistența la aeroport) din Regulamentul (CE) nr. 1107/2006 al Parlamentului European, privind drepturile persoanelor cu handicap și ale persoanelor cu mobilitate redusă, pe durata călătoriei pe calea aerului prevede:

„(1) Organismul de conducere al aeroportului este responsabil pentru asigurarea asistenței specificate în anexa 1 fără perceperea unor taxe suplimentare de la persoanele cu handicap sau persoanele cu mobilitate redusă.

(2) Organismul de conducere poate oferi el însuși asistența respectivă. De asemenea, pentru a-și îndeplini responsabilitatea și sub rezerva permanentă a obligației de respectare a standardelor de calitate menționate la articolul 9 alineatul (1), organismul de conducere poate încheia contracte cu una sau mai multe părți pentru furnizarea de asistență. În cooperare cu utilizatorii aeroportuari, prin Comitetul utilizatorilor aeroportuari, în cazul în care acesta există, organismul de conducere poate încheia unul sau mai multe contracte din proprie inițiativă sau la solicitări, inclusiv primite din partea unui transportator aerian, și ținând seama de serviciile existente la respectivul aeroport. În eventualitatea refuzului unei astfel de solicitări, organismul de conducere furnizează o justificare scrisă.

(3) Organismul de conducere a unui aeroport poate, pe bază nediscriminatorie, percepe o taxă specifică de la utilizatorii aeroportuari în vederea finanțării acestei asistențe.

(4) Această taxă specifică este rezonabilă, raportată la costuri, transparentă și stabilă de organismul de conducere a aeroportului în colaborare cu utilizatorii aeroportuari, prin Comitetul utilizatorilor aeroportuari, în cazul în care acesta există, sau orice altă entitate abilitată. Taxa se împarte între utilizatorii aeroportuari proporțional cu numărul total al tuturor pasagerilor pe care fiecare îi transportă spre și de la aeroportul respectiv.

(5) Organismul de conducere a unui aeroport separă conturile activităților sale referitoare la asistența furnizată persoanelor cu handicap și persoanelor cu mobilitate redusă de conturile altor activități, în conformitate cu practicile comerciale curente.

(6) Organismul de conducere a unui aeroport pune la dispoziția utilizatorilor aeroportuari, prin Comitetul utilizatorilor aeroportuari, în cazul în care acesta există, sau orice altă entitate abilitată, precum și organismului sau organismelor de aplicare menționate la articolul 14, o prezentare anuală auditată a taxelor încasate și a cheltuielilor efectuate în vederea furnizării de asistență persoanelor cu handicap și persoanelor cu mobilitate redusă.”

26. Articolul 22 din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap prevede:

„Autoritățile administrației publice locale, precum și societățile comerciale ce dețin licență de traseu au obligația să ia următoarele măsuri specifice în vederea asigurării transportului în comun al persoanelor cu handicap:

a) să achiziționeze mijloace de transport în comun adaptate nevoilor persoanelor cu handicap, dotate inclusiv cu sisteme de avertizare audio și video;

b) să adapteze mijloacele de transport în comun aflate în circulație, în limitele tehnice posibile, conform reglementărilor în vigoare, pentru a răspunde nevoilor persoanelor cu handicap, inclusiv în ceea ce privește dotarea acestora cu sisteme de avertizare audio și video;

c) să realizeze, în colaborare ori în parteneriat cu persoane juridice, publice sau private, programe de transport al persoanelor cu handicap.”

27. Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități are următoarele prevederi relevante:

„Articolul 3

Principii generale

Principiile prezentei convenții sunt:

- a) *respectarea demnității inalienabile, a autonomiei individuale, inclusiv a libertății de a face propriile alegeri și a independenței persoanelor;*
- b) *nediscriminarea;*
- c) *participarea și integrarea deplină și efectivă în societate;*
- d) *respectul pentru diversitate și acceptarea persoanelor cu dizabilități ca parte a diversității umane și a umanității;*
- e) *egalitatea de șanse;*
- f) *accesibilitatea;*
- g) *egalitatea între bărbați și femei;*
- h) *respectul pentru capacitățile de evoluție ale copiilor cu dizabilități și respectul pentru dreptul copiilor cu dizabilități de a-și păstra propria identitate.*

[...]

Articolul 5

Egalitatea și nediscriminarea

Statele părți recunosc faptul că toate persoanele sunt egale în fața legii și sub incidența legii și au dreptul fără niciun fel de discriminare la protecție egală și la beneficiu egal al legii.

Statele părți vor interzice toate tipurile de discriminare pe criterii de dizabilitate și vor garanta tuturor persoanelor cu dizabilități protecție juridică egală și efectivă împotriva discriminării de orice fel.

Pentru a promova egalitatea și a elimina discriminarea, statele părți vor lua toate măsurile adecvate pentru a se asigura adaptarea rezonabilă.

Măsurile specifice care sunt necesare pentru a accelera sau obține egalitatea de facto a persoanelor cu dizabilități nu vor fi considerate o discriminare potrivit prezentei convenții.”

28. Directiva (UE) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor, la art. 13, stabilește:

„Obligațiile furnizorilor de servicii

- (1) *Furnizorii de servicii se asigură că proiectează și furnizează servicii în conformitate cu cerințele de accesibilitate prevăzute în prezenta directivă.*
- (2) *Furnizorii de servicii pregătesc informațiile necesare în conformitate cu anexa V și explică modul în care serviciile îndeplinesc cerințele de accesibilitate aplicabile. Informațiile sunt puse la dispoziția publicului în formă scrisă și orală, inclusiv într-un mod accesibil pentru persoanele cu dizabilități. Furnizorii de servicii păstrează informațiile atât timp cât serviciul este disponibil.*

(3) *Fără a aduce atingere articolului 32, furnizorii de servicii se asigură că sunt instituite proceduri prin care furnizarea de servicii să rămână în conformitate cu cerințele de accesibilitate aplicabile. Modificările caracteristicilor furnizării serviciului, modificările cerințelor de accesibilitate aplicabile și modificările standardelor armonizate sau ale specificațiilor tehnice în raport cu care se declară că un serviciu îndeplinește cerințele de accesibilitate, sunt luate în considerare în mod corespunzător de către furnizorii de servicii.*

(4) *În caz de neconformitate, furnizorii de servicii iau măsurile corective necesare pentru a asigura conformitatea serviciului cu cerințele de accesibilitate aplicabile. În plus, în cazul în care serviciul nu este în conformitate cu cerințele de accesibilitate aplicabile, furnizorii de servicii informează imediat în acest sens autoritățile naționale competente din statele membre în care este furnizat serviciul, oferind informații în special cu privire la neconformitate și la eventualele măsuri corective luate.*

(5) *În urma unei cereri motivate din partea unei autorități competente, furnizorii de servicii îi furnizează acesteia toate informațiile necesare pentru a demonstra conformitatea serviciului cu cerințele de accesibilitate aplicabile. Aceștia cooperează cu autoritatea respectivă, la cererea acesteia, cu privire la orice acțiune întreprinsă pentru a asigura conformitatea serviciului cu respectivele cerințe”.*

27. Art. 2 alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000** prevede: „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.”

28. În conformitate cu art. 26 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000**, „Contravențiunile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.”

Colegiul director al CNCD reține următoarele:

29. Colegiul director constată următoarele aspecte relevante:

- petenta, persoană cu dizabilitate locomotorie, a achiziționat unui pachet de servicii turistice oferite de al doilea reclamat cu transportul oferit de primul reclamat, companie aeriană, cu plecare din Sibiu, cu destinația Hurghada, Egipt;
- i s-a comunicat că trebuie să plătească servicii adiționale de urcare și coborâre cu ambulant pe aeroporturile din Hurgada și Sibiu, servicii în valoare de 50 euro (pentru Sibiu) și 45 USD / 38 euro (pentru Hurghada);
- compania de handling Menzies, conform contractului încheiat cu Aeroportul Internațional Sibiu, percepe o taxă separată pentru fiecare persoană cu mobilitate redusă pentru serviciile de urcare și coborâre cu ambulantul de 50 de Euro pe segment de zbor pe aeroportul Sibiu;
- aeroporturile din afara UE, cum este Aeroportul din Hurghada, nu se supun prevederilor **Regulamentul (CE) nr. 1107/2006 al Parlamentului European, privind drepturile persoanelor cu handicap și ale persoanelor cu mobilitate redusă, pe**

durata călătoriei pe calea aerului, astfel nu aplică politica de colectare a taxei PMR de la toți pasagerii îmbarcați și tratează fiecare caz separat prin taxarea acestui serviciu;
- prima reclamată nu a perceput tariful întreg de 882 Ron de la petentă, suportând jumătate din costurile impuse de furnizorii de servicii din propriul buget.

30. Aeroportul Internațional Sibiu nu respectă prevederile **Regulamentului (CE) nr. 1107/2006 al Parlamentului European, privind drepturile persoanelor cu handicap și ale persoanelor cu mobilitate redusă, pe durata călătoriei pe calea aerului**, percepând o taxă suplimentară pentru transportul persoanelor cu dizabilitate locomotorie, însă cele două persoane juridice reclamate nu răspund pentru această faptă.

31. Din punct de vedere al accesului la servicii, persoanele cu dizabilități se află în situație comparabilă cu alte persoane.

32. Criteriul de diferențiere este cel al dizabilității.

33. Astfel taxarea petentei a reprezentat o deosebire, pe criteriul dizabilității, care a afectat dreptul ei de a beneficia de serviciile oferite de companii în condiții egale cu alte persoane, nefiind respectate prevederile **Regulamentului (CE) nr. 1107/2006 al Parlamentului European, privind drepturile persoanelor cu handicap și ale persoanelor cu mobilitate redusă, pe durata călătoriei pe calea aerului**.

34. Urmează a se clarifica responsabilitățile părților reclamate.

35. Se respinge excepția lipsei calității procesuale pasive invocate de S.C. MENZIES AVIATION ROMANIA S.A. În momentul formulării petiției petenta nu avea de unde să cunoască contractele care au produs efecte discriminatorii. După trimiterea punctelor de vedere de primii doi reclamați, în urma clarificării situației prin acestea, din oficiu au fost introduși în cauză alți doi reclamați. Se constată că S.C. MENZIES AVIATION ROMANIA S.A. a încheiat un contract contrar reglementărilor Uniunii Europene care a generat efecte asupra petentei, în consecință, reclamata are calitate procesuală pasivă.

36. Taxarea persoanelor cu dizabilitate este prevăzută prin contractul încheiat între Air Bucharest Transport Aerian S.R.L. și S.C. MENZIES AVIATION ROMANIA S.A. Cele două părți contractante, prin introducerea unor prevederi contrare reglementărilor Uniunii Europene, sunt responsabile pentru situația creată. Încheierea acestui contract reprezintă un comportament activ care, prin efectele pe care le-a generat, a defavorizat nejustificat petenta.

37. Kusadasi S.R.L. nu este responsabil pentru situația creată, a transferat cheltuielile de transport stabilite de Air Bucharest Transport Aerian S.R.L. către călători. Mai mult, a suportat jumătate din sumele solicitate nelegal de Air Bucharest Transport Aerian S.R.L.

38. Prevederile **Regulamentului (CE) nr. 1107/2006 al Parlamentului European, privind drepturile persoanelor cu handicap și ale persoanelor cu mobilitate redusă, pe durata călătoriei pe calea aerului** prevăd foarte clar că organismul de conducere al aeroportului este responsabil pentru asigurarea asistenței persoanelor cu dizabilitate. Astfel, chiar dacă nu există un contract direct între aeroport și S.C. MENZIES AVIATION ROMANIA S.A. privind taxarea ilegală a persoanelor cu dizabilitate locomotorie, Aeroportul Internațional Sibiu avea obligația de a supraveghea respectarea regulamentului Uniunii Europene. În consecință, fapta aeroportului reprezintă un comportament pasiv care, prin efectele pe care le-a generat, a defavorizat nejustificat petenta. Totodată, conform **Legii nr. 448/2006** aeroportul avea obligația de a realiza, în colaborare ori în parteneriat cu S.C. MENZIES AVIATION ROMANIA S.A.,

un program de transport al persoanelor cu dizabilități. Totodată, aeroportul nu și-a respectat obligațiile ce revin în conformitate cu prevederile art. 13 al **Directivei (UE) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor.**

39. Astfel, Colegiul director sancționează contravențional **Air Bucharest Transport Aerian S.R.L.**, loc. București, b-dul Iancu de Hunedoara nr. 36, et 1, Biroul nr. 7, sector 1; **Aeroportul Internațional Sibiu**, loc. Sibiu, șos. Alba Iulia nr. 73, jud. Sibiu; **S.C. MENZIES AVIATION ROMANIA S.A.**, loc. Otopeni, Calea Bucureștilor nr. 224E, jud. Ilfov, în incinta Aeroportului Henri Coandă București Otopeni, **cu câte 30.000 fiecare în parte**, având în vedere următoarele:

- deși petiția se referă la o persoană, în fapt discriminarea vizează un grup de persoane (toate persoanele cu dizabilitate locomotorie),
- persoanele cu dizabilitate sunt extrem de vulnerabile;
- discriminarea a fost realizată de persoane juridice de drept privat, în interes economic, astfel amenda trebuie să contracareze într-o oarecare măsură beneficiile aduse de-a lungul anilor prin această faptă.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Respinge excepția lipsei calității procesuale pasive invocate de S.C. MENZIES AVIATION ROMANIA S.A., având în vedere faptul că această societate a încheiat un contract contrar reglementărilor Uniunii Europene care a generat efecte privind petenta;
2. Prevederile contractului dintre Air Bucharest Transport Aerian S.R.L. și S.C. MENZIES AVIATION ROMANIA S.A., contrare reglementărilor Uniunii Europene, care au ca efect taxarea asigurării asistenței persoanelor cu dizabilitate locomotorie, reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 și art. 2 alin. 4, coroborat cu art. 10 lit. g din **O.G. nr. 137/2000**; responsabilitatea revenind ambelor părți contractante;
3. Kusadasi S.R.L. nu este responsabil pentru discriminarea petentei;
4. Nesupravegherea respectării **Regulamentului (CE) nr. 1107/2006 al Parlamentului European, privind drepturile persoanelor cu handicap și ale persoanelor cu mobilitate redusă, pe durata călătoriei pe calea aerului**, totodată nerealizarea unui program de transport al persoanelor cu dizabilități de către Aeroportul Internațional Sibiu reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 și art. 2 alin. 4, coroborat cu art. 10 lit. g din **O.G. nr. 137/2000**, art. 22 lit. c din **Legea nr. 448/2006**, art. 13 din art. 13 al **Directivei (UE) 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor**, în concordanță cu prevederile **Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități** (art. 3 și 5);

5. Sancționează contravențional Air Bucharest Transport Aerian S.R.L., loc. București, b-dul Iancu de Hunedoara nr. 36, et 1, Biroul nr. 7, sector 1; Aeroportul Internațional Sibiu, loc. Sibiu, șos. Alba Iulia nr. 73, jud. Sibiu; S.C. MENZIES AVIATION ROMANIA S.A., loc. Otopeni, Calea Bucureștilor nr. 224E, jud. Ilfov, în incinta Aeroportului Henri Coandă București Otopeni, cu câte **30.000** lei fiecare în parte;

6. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Direcției Generale a Finanțelor Publice București și Direcției Generale Regionale a Finanțelor Publice Brașov.

V. Modalitatea de plată a amenzii: Amenda se va achita astfel:

- **Air Bucharest Transport Aerian S.R.L** la Administrația Finanțelor Publice Sector 1 București, str. Londra, nr.10
- **Aeroportul Internațional Sibiu** la Administrația Județeană a Finanțelor Publice Sibiu – str. Calea Dumbrăvii, nr.17
- **S.C. MENZIES AVIATION ROMANIA S.A** la Administrația Județeană a Finanțelor Publice Ilfov - București, str. Lucrețiu Pătrășcanu, nr.10, Sector 3

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

BĂNICĂ CLAUDIA CERASELA - Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA - Membru

OLTEANU CĂTĂLINA - Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

(mandat încetat cf. decizie C.C.R. nr. 41/2023, M.O. 227/20.03.2023)

SULIMAN SECYL – Membru

(mandat încetat cf. decizie C.C.R. nr. 41/2023, M.O. 227/20.03.2023)

Redactată și motivată: A.Cs., S.A., H.I.

Data redactării: 22.03.2023

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

